

Vincze Eszter

A rivotrilos csokoládé és egyéb ingyencsúcsok receptgyűjteménye, avagy tiltott tárgyak és szerek a hazai bv. intézetekben¹

Napjainkban a büntetés-végrehajtási szervezet által sem vitatott tény az, hogy egyes tiltott, a bv. intézetekben egyáltalán nem kívánatos, nagyfokú biztonsági kockázatot jelentő tárgyak és szerek a biztonsági intézkedések ellenére bejutnak, illetve megjelennek az intézetekben.

2009 októberében született meg az elsőfokú ítélet a 2005. augusztus 13-ára virradóra a Pálhalmi Országos Bv. Intézet sándorházi részlegében holtan talált fogvatartott ügyében. Az 5 évvel ezelőtti tudósítások arról számoltak be, hogy az intézetben előzetes letartóztatását töltő, csalás miatt jogerős ítéletére váró fogvatartottat – akinek holtteste alatt gyógyszereket, főként nyugtatót, nyakán pedig egy lepedőszélből sodort zsinórt találtak – feltehetően a börtönben folytatott kábítószer-kereskedelem miatt gyilkolták meg zárkatársai. A 3 évig tartó nyomozás eredményeképpen az elhunyt három korábbi zárkatársa ellen emelt vádat az ügyészség. A vádat képviselő ügyész a tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján a vádat módosítani volt kénytelen: míg a nyomozás során beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a fogvatartott szervezetében ugyan nagy mennyiségű altató- és nyugtatószert találtak, halálát a nyaknál kézzel történő megragadás következtében fellépő fulladás okozta, arca és bordája pedig ütések következtében sérült meg, addig a bírósági szakban e kérdést érintően változás történt. Eszerint a fogvatartott halála nem a fojtogatás miatti fulladás, hanem gyógyszermérgezés következtében állt be. Az új véleményre figyelemmel a vádbeli minősítés befejezett bűncselekményről kísérletre módosult. A bíróság azonban nem látta kétséget kizáróan bizonyítottnak a vádlottak bűnösségét a módosított vád szerint sem, és mindhármójukat felmentette azzal, hogy a fogvatartott halálát a bv. intézetbe ismeretlen úton, nagy mennyiségben bejuttatott gyógyszerek okozták, melyekből az elhunyt rendszeresen és sokat fogyasztott, a halott sérülései pedig pontosan meg nem állapítható körülmények között, időben és módon keletkeztek.

A média által ugyancsak sokat emlegetett hír volt az is, hogy 2008 februárjában a Hajdú-Bihar Megyei Bv. Intézetben rendőri együttműködéssel, szolgálati kutya bevonásával tartott ellenőrzés során hús előzetes letartóztatásban lévő személynél találtak marihuánát. Ebben az esetben a kábítószer bejuttatásával kapcsolatban felmerült az a gyanú, hogy a bv. állomány több tagja is érintett lehet, ezért a Debreceni Katonai Ügyészség 2008. április 7-én nyomozást rendelt el az ügyben.

Dolgozatomban – a Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézet parancsnokának, biztonsági osztályvezetőjének és sajtóreferensének segítségével, amit ezúton is köszönök – a tiltott tárgyak bv. intézetekben való megjelenésének lehetséges módjait

¹ A Legfőbb Ügyészség szakmai tudományos konferenciáján – Balatonlellén 2009. november 6-án – elhangzott előadás szerkesztett, bővített változata.

és veszélyeit gyűjtöttem össze, valamint röviden említést teszek a leggyakrabban problémát jelentő tárgyakról és szerekről.

Több jogszabály, illetve jogszabályhely teszi a fogvatartottak kötelezettségévé a bv. intézet, illetve javítóintézet rendjének megtartását. A büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban Bv. tvr.) 33. § (1) bekezdés c) pontja az elítéltekre, a 109. § (2) bekezdése a javítóintézeti nevelés alatt álló fiatakorúakra, a 117. § (1) bekezdés a) pontja az előzetes fogvatartásban lévőkre, a 124. § (1) bekezdés b) pontja pedig az elzárásokat töltőkre nézve írja elő e kötelezettséget. A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet az általános rendelkezések között rögzíti azt, hogy a fogvatartott jogainak gyakorlása nem sértheti a közérdeket, mások jogait, nem veszélyeztetheti az intézet rendjét és biztonságát, valamint azt, hogy a fogvatartott köteles a végrehajtásra vonatkozó szabályokat, az intézet házirendjét betartani.

A tiltott tárgyak „beszerzésével” a fogvatartott a fentebb említett kötelezettségét szegi meg, mégpedig igen sok esetben jogai gyakorlása során, illetve által. A fogvatartottak jogai közé tartozik többek között a levelezés, a látogató fogadása, a csomag kapása, a munkavégzés, melyek kiváló és többek által ki is használt formái a tiltott tárgyakhoz való hozzájutásnak. Lehetőséget kínál a meg nem engedett tárgyak megszerzésére a jutalmazás néhány formája is: a soron kívüli csomag, illetve a soron kívüli látogató fogadása, valamint az eltávozás és a kimaradás.

Természetesen a fogvatartott kötelezettségsszegése általában másik személy szabályszegő magatartását is feltételezi. A jogszabályok – így a már említett 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet, valamint a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény – a bv. intézetekbe belépők számára is rögzítenek kötelezettségeket, melyek megszegése esetén azonban a szankcionálás sok esetben lehetetlen vagy az elkövető ismeretlenül maradása miatt, vagy a bizonyítékok hiánya miatt.

Az intézetekben megjelenő tiltott tárgyak és szerek nagy része kívülről kerül be a falak mögé, ugyanakkor nemcsak a „kint rekedtek” fantáziája határtalan azok bejuttatásában, hanem a fogvatartottaké is azok gyártásában.

A fogvatartott nem engedélyezett dolgokkal történő ellátásának kézenfekvő módja a levelezés, a látogatás, a csomagküldés és a külső munkavégzés, vagy az egyéb okból megvalósult eltávozás kihasználása. Kevésbé tekinthető kézenfekvőnek – és ritkább is – az, hogy a védő vagy a bv. személyzet valamely tagja csempészi be a kívánt tárgyat az intézetbe.

A fogvatartottak levelezése szigorú biztonsági ellenőrzésen megy keresztül. A Bv. tvr. 86. §-a értelmében a levél ellenőrzése kiterjedhet a levél felbontására, melynek célja annak megállapítása, hogy a levél nem tartalmaz-e a biztonságra veszélyes tárgyat vagy információt. Az ellenőrzésnél technikai eszköz és különlegesen kiképzett kutya is igénybe vehető. Az elítéltnak azonban a hatóságokkal, a nemzetközi szervezetekkel és a védővel való levelezése tartalmilag nem ellenőrizhető. Ha alapos gyanúja merül fel annak, hogy a levél nem tőlük származik,

a levelet az elítélt jelenlétében kell felbontani, de az ellenőrzés a levél tartalmára nem terjedhet ki, illetve csak a feladó azonosítására szolgálhat. Előfordul, hogy a fogvatartott megváltozott levelezési szokásai adnak okot az ilyen küldemények felbontására. Nemrégiben a Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetben egy szemérem elleni erőszak büntette miatt előzetes letartóztatásban lévő fogvatartott esetében a védőnek címzett, igencsak gyakorivá váló levelek keltették fel az egyik nevelő érdeklődését a borítékok tartalma iránt, majd a fogvatartott jelenlétében történő levélbontáskor fény derült arra, hogy a borítékban elhelyezett tekintélyes paksamétából mindössze egy lap íródott a meghatalmazott védő részére: az, amelyik azt tartalmazta, hogy kinek kell átadni a borítékban található egyéb küldeményeket. A Bv. tvr. 87. §-a szerint: ha az intézet az általa tartalmilag ellenőrizhető levél tekintetében megállapítja, hogy az intézet, illetve a fogvatartás biztonságát veszélyeztető adatot, információt vagy tárgyat tartalmaz, az ilyen levél nem továbbítható, illetőleg az elítéltnak nem kézbesíthető.

A bv. intézet fegyelmi vagy büntetőeljárást is indíthat, ha a fogvatartott a levelezésre vonatkozó szabályokat megszegi.

A nem hivatalos személyektől származó levelek tehát felbontásra és ellenőrzésre kerülnek, mely utóbbi főként a tiltott tárgyak beküldésének megakadályozására irányul. A viszonylag könnyű ellenőrizhetőség és a levél kis mérete miatt nem ez a leggyakoribb módja a nem engedélyezett tárgyak bekerülésének, bár pénzt több alkalommal megkíséreltek már így a kapcsolattartók a Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetben fogvatartottak részére bejuttatni. Ideális esetben a levelek tartalmi ellenőrzése is megtörténik. Ideális esetről akkor lehet beszélni, ha a személyzet létszáma megfelelő a fogvatartottak számához képest. A Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézet vonatkozásában nem ez a helyzet. A 93 férőhelyen manapság általában kb. 240 főt „szállásol el” az intézet, a fogvatartottak számának növekedésével viszont nem járt együtt az állománybővítés, így továbbra is 3 nevelő látja el mindazokat a feladatokat, melyeket 93 fő esetén kellene ellátni. Minthogy nem ritka, hogy naponta akár 100 levéllel érkezik a postás, nincs idő valamennyi küldemény alapos átböngészésére. A nevelők a legproblémásabbnak tartott fogvatartottak leveleinek áttanulmányozása mellett mindössze szűrőpróbaszerű ellenőrzésre vállalkozhatnak.

Lehetőséget teremt a tiltott tárgyak becsempészésére a látogatás is a rá vonatkozó szigorú szabályok ellenére. A látogatásból ki kell zárni – többek között – azt, akinek magatartása az intézet biztonságára veszélyt jelent, adott esetben tehát az olyan személyt, akit már rajtakaptak tiltott tárgy vagy szer bevitelén. A látogatás meghatározott időben és gyakorisággal, a bv. intézet értesítésére, a parancsnok által megszabott – de 30 percnél nem rövidebb – időtartamban történik, így az intézet előre tud tervezni, hiszen a látogató átvizsgálására, a látogatás rendjének biztosítására megfelelő létszámú személyzetet kell biztosítani. A bv. intézet területére belépni, illetve onnan távozni szándékozó személy igazoltatása mellett a látogató ruházata és csomagja is átvizsgálható. A látogatás során nyilvánvalóan nemcsak a fogvatartott, hanem az általa fogadott személy is köteles

az intézet rendjére, a házirendre és a fogvatartás biztonságára vonatkozó előírásokat – melyekről a látogatást megkezdésekor a látogatást irányító testületi tag részletes tájékoztatást ad – megtartani.

A látogatás kizárólag az arra kijelölt helyiségben bonyolítható le, ahol egy elítélt egy időben maximum két kiskorú és két nagykorú személyt fogadhat. A látogató élelmiszert vihet a fogvatartottnak a látogatás alkalmával, azonban ezt mindenképpen csak ellenőrzést követően lehet elfogyasztani, vagy a körletre vinni, már amennyiben az intézet ezt engedélyezi. Előfordulhat ugyanis az, hogy az intézet előírása szerint kizárólag a látogatóhelyiségbe lehet bevinni élelmiszert, és ott el kell fogyasztani, mert a körletre nem vihető fel, vagy az, hogy az intézetben vásárolt élelmiszer fogyasztható csak a látogatás alatt, de a körletre az sem kerülhet ki. Ital a látogatáskor nem vihető be, azt vagy az intézetben kell megvásárolni, vagy az intézet maga biztosítja. A látogatók figyelmét külön felhívják arra, hogy nem vihető be az intézetbe a közbiztonságra, valamint az intézet rendjére és a fogvatartás biztonságára veszélyes tárgy, így különösen lőfegyver, lőszer, robbanószer, szűrő- vagy vágóeszköz, kábítószer, adóvevő készülék, telefon, fényképezőgép, hang- és képfelvevő készülék.

A különleges biztonságú körleten elhelyezett elítéltek látogatására még szigorúbb szabályok vonatkoznak: az elítélt csak zárt fülkéből beszélhet a kapcsolattartóval, akitől semmiféle tárgyat – így élelmiszert sem – vehet át.

A Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetben a látogatás alapvetően kétféle helyiségben történik. A felnőtt előzetes letartóztatásban lévők a tiltott tárgyak és szerek bejuttatásának megakadályozása érdekében már több mint másfél évtizede a látogatótól rés nélküli üvegfalal elválasztott zárt fülkéből, telefonon beszélhetnek a látogatóval. A jogerős ítéletüket töltők egy nagyobb helyiségben fogadhatják a látogatót. Szükség is van arra, hogy a kijelölt helyiség tágasabb legyen, mivel egyszerre 5 elítéltnak és a hozzájuk érkezőknek kell helyet biztosítani. E csoport szemmel tartására mindössze 1 bv. felügyelő jut, mivel az állomány létszáma több főt e feladat ellátására nem tesz lehetővé. A megyei bv. intézet anyagyermek részlegében – melynek felszereltsége egyébként is meghaladja a „normál” bv. intézetekét – egy ülogarnitúrával ellátott, nappali-szerű helyiség áll rendelkezésre a látogatás lebonyolításához, amely egyben és főként a hozzátartozók gyermekkel való kapcsolattartását is szolgálja. A kecskeméti Fiatalkorúak Regionális Bv. Intézetében az előzetesen fogvatartottak látogató-fogadása sem különbözik a jogerősen elítéltektől: nem zárt fülkéből, üvegen keresztül, hanem közvetlenül kommunikálhatnak látogatóikkal.

A látogatás alkalmával nemcsak a kapcsolattartó, hanem a fogvatartott ellenőrzése is megtörténik: mind a látogató fogadása előtt, mind pedig utána, a körletre visszatérés előtt megmottazzák, átvizsgálják a ruházatát, valamint a körlet folyosón elhelyezett biztonsági kapun is át kell mennie.

A bv. intézet tapasztalata szerint – figyelemmel arra, hogy az itt szabadságvesztésüket töltő elítéltek nagy része dolgozik és munkavégzési lehetőségüket nemigen kívánják elveszíteni – az elítéltek nagy része nem meri kockáztatni a

biztonsági követelmények megszegését, így a tiltott tárgyak és szerek tekintetében a látogató fogadása nem nagyobb veszélyforrás, mint a csomagküldés.

A csomagküldés sok gondot okoz a büntetés-végrehajtásnak; leggyakrabban – valószínűleg – ily módon kerülnek be nemkívánatos tárgyak az intézetekbe. A csomagok tartalmát az egyes nevelési feladatok végrehajtásának eljárási szabályairól szóló 0116/1998. (IK Bv. Mell. 2.) OP intézkedés részletekbe menően szabályozza, hat csoportba osztva a beküldhető tárgyakat: élelmiszerek, egyéb használati tárgyak (pl. elemmel működtethető zsebrádió, fülhallgató, kártya, játék), dohánnyárak, ruházati anyagok, tisztasági felszerelések, írószerek és papíráruk.

Hasonlóképpen a kapcsolattartás egyéb formáihoz, a csomagküldés is szigorúan és részletesen szabályozott. A csomagot mindig az intézet bontja fel a címzett jelenlétében, és a küldemény átvizsgálására is sor kerül. Azokat a tárgyakat, melyeket a címzett nem tarthat a birtokában, saját költségére visszaküldheti a feladónak vagy a bv. intézet a letétbe helyezett tárgyai között tárolja, ha ez lehetséges; amennyiben pedig a tárgy az intézetben közegészségügyi vagy más, az intézet biztonságát veszélyeztető okokból nem tárolható, és a visszaküldést a címzett nem vállalja, a bv. intézet gondoskodik annak megsemmisítéséről. Ha az élelmiszert tartalmazó csomag súlya jelentősen – több mint 1 kg-mal – meghaladja a küldhető mennyiséget, a következő alkalommal a fogvatartott kisebb tömegű csomag fogadására kap lehetőséget.

A fentebb már hivatkozott OP intézkedés mellékleteként szereplő, a csomagokról a csomagküldőnek adandó tájékoztató tartalmazza azt is, hogy az intézet területén működik bolt, melyben „lényegében mindazok az árufeleségek megvásárolhatók (felsőruházati termékek és lábbeli kivételével), melyek a csomagban is küldhetők”. Említi továbbá a tájékoztató azt is, hogy a fogvatartottnak pénz is küldhető, és a küldő rendelkezésének megfelelően a bv. intézet engedélyezi az összeg felhasználását. Bár a büntetés-végrehajtási szervezet hivatalos álláspontját e körben nem ismerem, a tájékoztatás ezen részei arra engednek következtetni, hogy a büntetés-végrehajtás a csomagküldéssel szemben inkább a pénzküldést kívánja ösztönözni.

A csomagküldés ugyanis több problémát felvet mind a büntetés-végrehajtási szervezet, mind a fogvatartott, mind pedig a kapcsolattartó részéről.

A csomagok ellenőrzésére a bv. személyzet igen sok energiát és időt fordít. A Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetbe havonta megközelítőleg 350 csomag érkezik, ez a szám azonban decemberben – az ünnepekre tekintettel – általában megduplázódik. A 2007-ben beszerzett csomagvizsgálóval minden egyes csomag átvizsgálásra kerül, majd a felnyitásukat követően két bv. alkalmazott ellenőrzi őket. Az ellenőrzés alatt nem egyszerű szemrevételezést kell érteni: a por alakú küldeményeket kiöntik, esetleg fémpálcával beléjük szurkálnak – a Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetben találtak már cukorban elrejtett működőképes jugoszláv kézigránátot –, a konzerveket kinyitják, és fémpálcával ugyancsak belenyúlnak (a Kecskeméti Konzervgyár léte nagyszerű alkalmat teremt gyárilag lezárt, mobiltelefon rejtő konzervek beküldésére). Valamennyi zacskós élelmiszert kinyit-

ják, ha nem öntik ki, fémpálcával beleszúrnak, a cigarettadobozokból legalább szűrőpróbaszerűen kivesznek néhány szálat, a WC-papírtekercsek lapjait átpergetik, a szalámirudakat darabokra vágják, a tubusos termékeket (mint pl. fogkrém, mustár) felbontják, és a tartalmát fémpálcával ellenőrzik, a cipőket alaposan szemrevételezik, a zsebrádiók beküldésekor pedig a technikusokat is bevonják. A küldemény dobozát a fogvatartott nem kapja meg, mert a hullámpapír részei kiváló rejtkehelyet jelentenek pl. gyógyszer vagy kábítószer számára.

Vannak olyan bv. intézetek, ahol a technikai eszközök és a személyes ellenőrzés mellett szolgálati kutyát is igényben vesznek. A Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézet – szolgálati kutya hiányában – nem tartozik ezek közé.

Mint a szabályozásból láthattuk, előfordul olyan eset is, amikor a nem engedélyezett tárgyakat maga az intézet tárolja.

A csomagok dobozának a szelektív hulladékgyűjtőbe történő elszállításáról szintén a bv. intézet gondoskodik, természetesen a csomagoláson szereplő személyes adatok, azaz a nevek és címek eltávolítását, megsemmisítését követően.

A fogvatartott számára egyrészt igen kellemetlen, negatív élményt jelent, hogy a szeme láttára idegenek ízekre szedik a neki küldött csomagot. Másrészt adott esetben a fogvatartott 10 felbontott olajoshal-konzervvel távozhat, amit elraktározni már nemigen tud, tehát a csomagjának egy része gyakorlatilag odaveszik, hiszen elfogyasztják a zárkatársak. Harmadrészt a beküldeni nem engedélyezett dolgok – amennyiben azt vissza akarja postázni – a fogvatartott költségére küldhetők vissza.

A csomagküldő szempontjából is vetődnek fel problémák a csomagküldéssel kapcsolatban. A küldőnek jóval többbe kerül egy csomag feladása, mint a pénz feladása; romlandó élelmiszert nem küldhet az intézetbe; a fogvatartottnak át nem adható tárgyakat pedig gyakran megsemmisítik, így teljesen felesleges volt ráköltenie.

A büntetés-végrehajtáson belül vannak támogatói a csomagküldés megszüntetésének, akik örömmel üdvöznének az erre irányuló jogszabály-módosítást több okból is.² Ezen kapcsolattartási forma eltörlése kétségtelenül idő-, energia-, és költségmegtakarítást eredményezne a bv. intézetek számára, a tiltott tárgyak bejutásának ez az útja lezárulna. A fogvatartott a csomag helyett neki küldött pénzen helyben megvásárolhatná mindazokat a termékeket, amelyeket a csomag tartalmazhat, és nem kell végignéznie, ahogyan – bár érthető okokból, de – aprólékosan darabokra cincálják a személyes küldeményét. A bolti vásárlás emellett azt is megtaníthatja vagy gyakoroltathatja a fogvatartottnak, hogy hogyan kell beosztani a rendelkezésére álló pénzt: azaz egy kinti, a való életben nap mint nap előforduló szituációt produkál a börtönön belül.

² Lásd pl. Frank Tibor: A tiltott tárgyak intézetbe bejuttatásának megakadályozása, a bejuttatott tárgyak előlételésének módszerei. Börtönügyi Szemle, 2008. 2. 20-24.

Mindezek mellett még meg kell említeni azt is, hogy a csomagküldés a kapcsolattartásnak igencsak elszemélytelenedett formája, tekintettel a beküldhető tárgyak korlátozottságára.

Nem túl hagyományos, és nem is engedélyezett módja a „csomagküldésnek” a tárgyak egyszerű bedobása, behajtása a bv. intézet területére. Bár a biztonsági kamerán keresztül az erre irányuló tevékenységek nagy része észlelhető, a tárgyak egy részének megtalálása már nehézségekbe ütközik. A Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézet a városközpontban található, zárkaablakainak egy része egy közepes forgalmú utcára néz. A kapcsolattartás így viszonylag könnyűszerrel történhet az utcáról felkiabálva, hiszen a válaszolót az intézetben belül nehéz fellelni. Nem igényelhetett túl nagy szellemi erőfeszítést a „látogatók” részéről annak a kiötlése sem, hogy a nem túl sérülékeny tiltott tárgyakat – pl. a nyugtatószereket – gyurmába csomagolva megpróbálják behajtani az ablakrácsokon keresztül a zárkákba. Még különösebben jó célzónak sem kell lenni ehhez a művelethez, mivel a gyurma magán a rácson is megtapad, így nem feltétlenül kell a rácsok közé betárolni. Mire a kamerát figyelő bv. felügyelő értesíti a kollégáit, a bedobott tárgy már régen eltűnt a rácsról, sőt az sem biztos, hogy pontosan tudni lehet azt, hogy melyik zárkában keressék.

A tiltott tárgyak kívülről való bejuttatása nemcsak a kapcsolattartók, hanem a fogvatartottak révén is lehetséges: egyrészt a bv. intézetbe bevonuláskor, másrészt a kintről való visszatéréskor. Bár a fogvatartottak feltehetően nem szívesen kockáztatnák azt, hogy elveszítsék azon lehetőségüket, hogy külső munkavégzés, kimaradás vagy eltávozás okán elhagyhassák az intézetet, számolni kell az a lehetőséggel, hogy a kívülről az intézetbe visszatérőnél is lehet saját magára, társaira vagy az intézet biztonságára veszélyt jelentő tárgy. A bv. intézet ezért a visszatéréskor is ugyanolyan alapos ellenőrzésnek veti alá a fogvatartottakat, mint a bevonulókat.

A fogvatartottak és kapcsolattartóik mellett sajnálatos módon más személyek is részt vesznek a tiltott tárgyak becsempészésében, így ügyvédek és bv. dolgozók is.

A Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetben az ügyvédi beszélőre fenntartott helyiségben is üveggel elválasztva, telefonon érintkezik egymással a védő és ügyfele. A válaszfalon itt azonban – eltérően az egyéb látogató fogadására kijelölt fülkéktől – van egy rés, amelyen keresztül az iratok átadhatók tanulmányozásra. Ma már ez valóban csak egy rés, nagyobb irattömeg nem, csak néhány papírlap csúszatható át rajta. Korábban nagyobb nyílás állt az ügyvédek és védenek rendelkezésére, de mivel az intézetben igencsak megugrott a mobiltelefonok száma, a bv. intézet a szűkítés mellett határozott. A döntés helyesnek bizonyult: az azóta talált telefonkészülékek száma a töredékére csökkent. Ugyanakkor a papírlap mellett még mindig átjuttatható pénz, porrá őrölt gyógyszer vagy kábítószer. Bár az ügyvédeket nem motozhatják meg, a fogvatartottat mind a beszélő előtt, mind a beszélő után komoly ruházati átvizsgálásnak vetik alá, gyakorlatilag az alsóneműjén kívül minden ruhadarabját aprólékosan ellenőrzik. Így talál-

ták meg korábban a mobiltelefonok egy részét is, valamint például megközelítőleg 3 éve az egyik fogvatartottnál marihuánát, mely az ügyvédjével való konzultáció előtt még nem volt nála. Minthogy azonban a fogvatartott nem feltétlenül „mártja be” a védőjét, akitől hite szerint a további sorsa függ, annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy a tiltott tárgy vagy szer az ügyvéd útján jutott be, nagy nehézségekbe ütközik, mivel a fogvatartott ragaszkodhat ahhoz, hogy az a beszélő előtt is nála volt, csak akkor sikeresen átjutott az ellenőrzésen. Hasonló a helyzet akkor is, ha a bíróságon való megjelenését követően fedeznek fel fogvatartottnál valamit – jellemzően telefont –, még abban az esetben is, ha senki másral nem beszélt, csak a védőjével. A védekezés lehet ugyanaz, azaz, hogy korábban került a tárgy a fogvatartotthoz, és emellett számításba kell azt is venni, hogy a védő mellett még érintkezett az őt kísérő bv. felügyelőkkel is...

A korrupció feszegetése, feltárása sok állami szerv esetében közkedvelt témája a médiának. Az origo.hu-n 2008. február elején jelent meg egy cikk a következőkkel: „Egy jelenleg börtönben ülő rab felesége például állítja: bárhol ült is eddig férje, „két hét alatt megvolt mindene”. A férfi az elmúlt években négy börtönt is megjárt, erre alapozva állítja a nő, hogy férje a különböző intézetekben az őt őrzőktől meg tudta, ma is meg tudja vásárolni azt, amire éppen szüksége van. A nő szerint cigit, Rivotrilt (a legnépszerűbb nyugtató a rabok körében, amiből több szem egyszerre tudatmódosítóként hat), telefont, de kábítószer és éles kést is lehet venni egyes őrzőktől. A feleség árakat is mondott, szerinte a rácsok mögött minden drágább, mint a szabad életben. A Rivotril tablettából egy szem 200, a kint ócskának számító, 3 ezer forintos mobiltelefon bent 40 ezer, a marihuána grammja pedig 5-6 ezer forintjába kerül a raboknak. „Valahogy mindig bejött a cucc” – emlékezett börtönéveire egy másik volt elítélt, a fiatalember szerint a „szintes őrzőktől” leginkább Rivotrilt, alkoholt és telefont lehetett vásárolni abban a vidéki intézetben, ahová őt csukták le. Kérdésünkre, hogy tapasztalatai szerint az állomány hány százaléka foglalkozott a rabok igényeinek kielégítésével, azt mondta, hogy kevesen. „De volt minden szinten pár ember, és valószínűleg benne volt egy-két csomagellenőrző, konyhai dolgozó, és segíthettek anél a cégnél is, ahol a rabok dolgoztak.”

Nem vitatott, hogy előfordulnak az újságíró által említett esetek, azonban mindenképpen figyelembe kell venni az ilyen hírek hallatán azt, hogy a fogvatartottak és hozzátartozóik túlozhatnak egyrészt, mert a fogvatartott intézetben belüli hatalmát, fontosságát fitogtatják a dicsekvéssel, másrészt más eszközük a bv. intézettel és az ott dolgozókkal szemben azok tekintélyének a lerombolására nincs. Tagadhatatlan, hogy a bv. állomány sem dicsekedhet átlagot meghaladó jövedelemmel, azonban nagy részüket visszatartja az elhivatottság, ha pedig az nem, a lebukás rizikójának a tudata. A vesztegetés az intézetben belül nemcsak az állomány többi tagját degradálja, hanem igen komoly biztonsági kockázatot is rejt magában a bejuttatott tárgyak révén, mely veszélyekre később térek ki. A büntetés-végrehajtás statisztikája szerint a bv. szervezet tagjaival szemben alig indul vesztegetés miatt eljárás (bár valószínű, hogy e cselekmények egy része nem is derül ki soha).

A kívülről bejuttatott tárgyak nem feltétlenül a címzettnek maradnak: az vagy továbbadja a valódi címzettnek, annak, akinek valójában szánták, vagy pedig kereskedik vele, így megfelelő ellenszolgáltatás fejében más fogvatartottnak is részesülhetnek a kintről érkezett javakban.

A börtönön belüli élethelyzet olyan – becsempészett dolgokat nem igénylő – találmányokat is produkál, melyek a szabad világban esetleg nem is igen fordulnak elő. Ilyen volt a korábban népszerűnek számító, nagyszámú teafilterből és vízből – esetlegesen még kávé hozzáadásával – készült dobi, vagy az étkezéseknél kapott gyümölcsök megerjesztése. Szinte kézenfekvő bódító hatású anyag a bv. intézetek bútorgyáraiban fellelhető hígító... Ugyancsak nem igényelt külső segítséget a szegedi Csillagban fogva tartott Richter Richárd sem, aki 16 éve, 1984. október 19-én három művezetőt megölt, három másikat pedig megsebesített az intézet bútorgyárában titokban készített késeivel.

A leggyakrabban előforduló és legnagyobb problémát okozó tiltott tárgyokról már utalásszerűen szó esett az eddigiekben: ezek a kábítószeres, gyógyszerek és – az ügyészséget a büntetőeljárások sikere miatt leginkább érintő – mobiltelefon.

Egy 2004-es adat szerint a világ összes, akkor több mint 8 millió fogvatartottnak 50%-a érintett volt a drogproblémában.³ A magyar adatok nem ennyire megrázóak: egy 2004-ben Elekes Zsuzsanna és Paksi Borbála által végzett kutatás szerint a fogvatartottak 12,4%-a fogyasztott valamilyen kábítószerrel a bekerülése előtt, és 7,9%-uk fogyaszt a fogvatartása alatt is.⁴ A kábítószer-fogyasztók azonban nemcsak a droggal már korábban is kapcsolatban álló személyek közül kerülnek ki. Motivációt jelenthet a kábítószer használatára a börtönbe kerülés miatti sokk, illetve a börtöntársadalom nyomása, az, hogy „más is csinálja”.

A büntetés-végrehajtás kábítószerrel kapcsolatos feladatai három pilléren nyugszanak: a kínálat-, kereslet-, és ártalomcsökkentésen. A magyar büntetés-végrehajtás főként a kínálatcsökkentésre koncentrált, azaz hogy megakadályozza a kábítószer bejutását a bv. intézetekbe. Mindazonáltal törekvés mutatkozik a kereslet- és ártalomcsökkentésre is. 2003. január 1. óta működnek egyes intézetekben drogprevenációs részlegek, ahol azok, akik vállalják, hogy kábítószer nélkül töltik a fogvatartásuk időtartamát, jellemzően jobb körülmények között nyernek elhelyezést, mint a „normál” fogvatartottak, valamint egyéb – pl. plusz látogatófogadási – kedvezményekben részesülnek. Az ártalomcsökkentésre törekvés eredményeképpen a kábítószer-elvonási tüneteket produkáló fogvatartottak orvosi kivizsgálás után az IMEI-be kerülnek.

³ Heino Stöver, a Brémai Egyetem kutatójának előadása „A lehetőségek feltárása – A börtönök biztonságosabbá tétele mindenki számára” című, az ENDIPP, a Börtönbeli Droghasználat és Fertőzések Megelőzésének Európai Hálózata által szervezett, Budapesten 2005. július 7-9. között megtartott konferencián.

⁴ Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: A jogerősen elítélt fogvatartottak kábítószer és egyéb szenvedélyeszer használata. Kutatási beszámoló. Budapest, BCE, 2004.

Vannak országok, ahol a büntetés-végrehajtás – feladva a harcot, melyet a kábítószeres bekerülés ellen folytatott? – jóval nagyobb hangsúlyt helyez az ártalomcsökkentésre: Ausztriában már 25 éve lehetőség nyílik a fogvatartottak részére a heroint helyettesítő metadonnal való szubsztitúciós kezelésre⁵, sőt – ami véleményem szerint még bátrabb lépés volt a büntetés-végrehajtás részéről – 2005-ben bevezették a túcsereprogramot Svájcban, Németországban, Spanyolországban, Moldáviában, Kirgizisztánban és Fehéroroszországban.⁶

A magyar bv. intézetekben feltehetően a kannabisz a legelterjedtebb, a heroin- és speedfogyasztók száma ennél jóval kevesebb. A kábítószer intravénásan használók aránya valószínűleg igen alacsony, hiszen itt a legnagyobb a lebukás veszélye. Egy, az Európai Bizottság Közegészségügyi Programja és a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által támogatott, a Társaság a Szabadságjogokért és a Drogprevenció Alapítvány által fogvatartott személyek között 2006-ban végzett kutatás eredményei szerint a börtönben előfordul heroin, speed, marihuána. Az egyik fogvatartott elmondása szerint a fogvatartottak leginkább a látogatás alkalmával jutnak hozzá, vagy csomagban, vagy „az örök meg simán be tudják hozni”. Egy másik szerint még a drogprevenciós részlegben is előfordul kábítószer-fogyasztás, ilyenkor az azt nem fogyasztó társ ad mintát ellenőrzéskor. A férfi interjúalanyok fele használt bent kábítószer, de a heroint és az intravénás használatot ők is ritkának tartották, a nők pedig egyáltalán nem említették ez utóbbit. A kutatás egyik interjúalanyától származik a következő történet az intravénás fogyasztásról: „Mivel elég nehezen lehet hozzájutni, ilyenkor van, hogy ketten-hárman is használnak egyet. [...] Volt egy haverom, aki tollbetétből csinált maguknak fecskendőt... a tollbetétet eltörték, a fém tollbetétet, és kihegyezték a gyufa smirglin. Akkor megcsinálta a heroint bele a szájába, és ami itt van a karodon az a vastag ér, abba beszúrták, mondta, hogy iszonyatosan fáj. Láta, hogy folyik a vér, mert hát egy csőt szúrsz bele, folyt ott a vér, és akkor fogta magát és akkor beszúrta. Mondta, hogy iszonyatosan fáj meg minden, de nem tudott hirtelen jobbat kitalálni.”⁷

A börtönön belüli kábítószer-fogyasztás több, egyáltalán nem elhanyagolható kockázati tényezőt rejt magában. A kábítószer hatása alatt álló fogvatartott viselkedése kiszámíthatatlan, nem ritkán agresszívvá, kontrollálhatatlanná válik, a bv. intézet dinamikus biztonsága ezáltal veszélybe kerül. Az agresszív magatar-

⁵ Alfred Steinacher előadása „A lehetőségek feltárása – A börtönök biztonságosabbá tétele mindenki számára” című, az ENDIPP, a Börtönbeli Droghasználat és Fertőzések Megelőzésének Európai Hálózata által szervezett, Budapesten 2005. július 7-9. között megtartott konferencián.

⁶ Ralf Jürgens, a Kanadai HIV/AIDS Jogi Hálózat koordinátorának előadása „A lehetőségek feltárása – A börtönök biztonságosabbá tétele mindenki számára” című, az ENDIPP, a Börtönbeli Droghasználat és Fertőzések Megelőzésének Európai Hálózata által szervezett, Budapesten 2005. július 7-9. között megtartott konferencián.

⁷ Takács István Gábor előadása a „Droghasználók a börtönben. Problémafeltárás, kezelés és ártalomcsökkentés” című, a Magyar Addiktológiai Társaság 2008. november 20-án megrendezett konferenciáján. (Hozzáférhető a <http://drogriporter.hu/bortonkonf> weboldalon.)

tás nemcsak személyek – így a bv. állomány tagjai, valamint a fogvatartott-társak – ellen irányulhat, hanem anyagi kárt is okozhat a vandalizmus révén. A bv. intézet további anyagi kárt szenvedhet azáltal is, hogy a kábítószer biztos rejtékhelyet igényel, ahol a rendszeres ellenőrzések nem veszélyeztetik, ez pedig a zárka berendezésének tönkretételével, akár az épület falának némi megbontásával is járhat. Bár az intravénás túlhasználata tapasztalatok szerint ritka, mégis számolni kell azzal, hogy előfordulása megnöveli a fertőző betegségek terjedésének veszélyét. Mivel a tú bejuttatása mindenképpen körülményes, a közös túlhasználata célszerűnek mutatkozik, ennek következményeképpen pedig a HIV- és a Hepatitis C-vírusokkal való megfertőződés lehetősége is fennáll. Egyes országokban e betegségek már igen nagyfokú aggodalomra adhatnak okot: az észt fogvatartottak 30%-a HIV-fertőzött.⁸ Ha ilyen arányú fertőzöttségről a magyar börtönökben nem is beszélhetünk, a kábítószer egyébként is veszélyezteti az egészséget, aminek egyrészt maga a fogyasztó látja kárát, másrészt a büntetés-végrehajtás is, hiszen a drogfogyasztásból eredő rosszsullétek enyhítésére fordított gyógyszerek és egyéb kezelések a költségvetését terhelik. A kábítószer a börtönön belül – ugyanúgy, mint a kinti életben – „kereskedelmi” forgalomba kerül: a fogvatartott tartozásokba verheti magát, akár prostituálódhat is a megszerzése érdekében, tehát mindenképpen erősíti a fogvatartottak közötti alá-fölérendeltségi viszonyt. És természetesen a kábítószer megszerzésének egyik módja a személyzet korrumpálása, melynek sikere esetén nemcsak a már említett hátrányok jelentkeznek, hanem a büntetés célja kérdőjeleződik meg.

A hazai börtönökben már évek óta divatosnak számító, epilepsziára és szorongásos tünetek kezelésére való Rivotril részben hasonló problémákat okoz. A nyugtató hatású és memóriazavart okozó gyógyszer még a bevételt követő napon is álmoságot, kábultságot, koncentrációs nehézséget eredményezhet. (A Rivotril bejutását követően éppen a fogvatartott ilyen, kívülről számára is észlelhető magatartása az, amely okot ad a zárkakutatásra.) A fogvatartottak e szer hatása alatt elfeledkeznek a börtönről, így „ajánlott” akkor is, ha a bevonuló soha nem használt még egészségre káros szert, de a börtönbe kerülés megrázó élményét néhány órára, napra feledni kívánja. A Rivotril mint nyugtatószer által a heroin egyik elvonási tünete, a nyugtalanság is kiküszöbölhető. És minthogy jóval egyszerűbb hozzájutni, mint a kábítószerhez, a heroinhasználó a börtönön belül gyakorlatilag áttérhet a Rivotrilra.⁹

A Rivotril népszerűségének egyik oka a viszonylag könnyű beszerzésében rejlik. A gyógyszert neurológus szakorvos vagy pszichiáter javaslata alapján háziorvos is felírhatja 6 hónapig. Ezt követően ugyan fel kell keresnie a páciensnek a szakorvost, de ha az a „beteg” állapota alapján nem tartja szükségesnek a

⁸ Fliegauf Gergely: Az európai büntetés-végrehajtási rendszerek kábítószerügyi stratégiái. Börtönügyi Szemle, 2005. 1. 107.

⁹ Fliegauf Gergely: A fogvatartottak illegitim nyugtatószer-használata: Rivotril-probléma a magyar börtönökben. Börtönügyi Szemle, 2008. 4. 49.

rendszeres vizsgálatát, újra javaslatot tehet a háziorvos általi felírásra. A kórházakban dolgozó szakorvosoknak sokszor nincs idejük a betegek alaposabb vizsgálatára, illetve a kórházakban lévő férőhelyek hiánya is azt eredményezi, hogy előnyben részesítik a gyógyszeres kezelést.

A Rivotril közkedveltségét – a könnyű hozzáfutás mellett – alacsony árának is köszönheti. Még teljes áron történő megvásárlása sem okoz komoly anyagi gondokat: a 0,5 mg-os gyógyszer 50 szemes kiszerelésben 576 Ft-ért, 30 szemes kiszerelésben 498 Ft-ért vehető meg, a 100 darab 2 mg-os tablettá pedig mindössze 1 613 Ft-ba kerül. A kinti árhoz képest azonban a Rivotril a börtönben szinte aranyat ér, általában egy szem egy doboz cigaretta árát éri. Nem alaptalan tehát a feltevés, hogy egyes fogvatartottak százezreket, esetleg milliókat keresnek a bv. intézetben a Rivotril-kereskedelemből kifolyólag.¹⁰

További előnye e szernek, hogy nem minősül kábítószernek: azaz ha esetleg megtalálják, birtoklása miatt büntetőeljárás nem indul, csak fegyelmi eljárást lehet kezdeményezni.

A Rivotril csomagban való elrejtése sokféleképpen megoldható. Bár a magyar konyha alapvető élelmiszereinek felsorolásában nem találjuk meg, a bv. átlomány számára jól ismert a rivotrilos csoki, amelynek elkészítése nem-mesterszakácsok számára is csekély erőfeszítést igényel: a gyógyszereszemekre olvasztott csokoládét öntenek, és a mű megszilárdulva úgy fest, mint egy rizses csokoládétábla. Még ennyi konyhai műveletet sem igényel a piruláknak a Győri Édes piskótatallérjába, annak a lekváros részébe történő belenyomkodása. Belekeverhető továbbá örölt formában capuccino-porba, nescaféba, mogyorókrémbe vagy zacskós levesbe; igaz, hogy ilyenkor a fogvatartottnak fogalma sincs, mekkora adagot juttat a szervezetébe, de ez nem gátolja meg a fogyasztásban. A gasztronómiától némileg elszakadva, nem véletlenül pergetik át csomagellenőrzéskor a WC-papírtekercsek lapjait sem: a Rivotril azok közé is bedugdosható a kis mérete miatt. Ugyancsak oka van annak is, hogy a Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézet a csomag dobozának tárolását, majd megsemmisíttetését magára vállalja: a hullámpapír rései közt is bújhat meg tablettá.

A Rivotril hatása a börtönön belül egyáltalán nem olyan kiszámítható, mint a „civil” életben. Ennek egyik oka az, hogy a gyógyszert a tájékoztatójában is szereplő, ajánlott napi adagra tesztelte a gyártó; ez pedig egy felnőtt részére maximum 4 szem 2 mg-os tablettá. Egy fogvatartott ennél jóval nagyobb mennyiséget bevehet, ráadásul előfordul, hogy még ő maga sem tudja kontrollálni az adagját (ha pl. porrá zúzva, valamibe belekeverve kapta kézhez). A börtönkörnyezet, a szabad élettől teljesen eltérő ingerek továbbá más hatást válthatnak ki a fogvatartottból, mint ha a gyógyszert békés magányában veszi be. A Rivotril egyes esetekben ugyanolyan kiszámíthatatlanná teszi a fogvatartottat, mint a kábítószer; mind önmagára, mind más fogvatartottakra, mind pedig a bv. személy-

¹⁰ Fliegeauf Gergely i. m. 44.

zet tagjaira veszélyt jelenthet. Jól illusztrálja ezt a korábban már hivatkozott, börtönbeli kábítószer-fogyasztásra irányuló kutatás egyik interjúalanyának története a Rivotril használatának okáról: „Mire használják ezeket? Hát, hogy megbolonduljanak. Sokat vesznek be. Tehát nem az, hogy egy-két szemet, hogy jó nyugodt legyen, vagy ne gondoljon haza, hanem bevesznek húsz, harminc szemeket, meg föl szívják orrba. Ilyen baromságokat csinálnak. [...] Ez a zárkatársam volt ez Tökölön, bevett ötven szem Rivotril. Azt mondja, három napig azt sem tudta, hogy hol van. Kiment sétálni a folyosóra, utána lezártak minket este, beült a WC-re egy kis tükörrel, meg pengével, és a saját aranyerét kivágta az ember. Aztán három hónapig ott is volt a kórházban, míg megcsinálták neki.”¹¹

A különböző kábítószeres és gyógyszerek mellett a modern technikai vívmányokra is igény jelentkezett a fogvatartottak részéről, ezért megjelent a börtönön belül a mobiltelefon. A csomagvizsgáló megkönnyíti a készülékek megtalálását, de ma már léteznek olyan telefonok, melyekben jóval kevesebb a fémalkatrész, így a technikai fejlődés előrehaladtával elképzelhető, hogy a csomagvizsgáló gépen is észrevétlenül átjuthat a mobil. Az innováció továbbá a telefonok egyre kisebb méretűvé válását is eredményezte, ezért az intézeteknek már a tollakra és karórákra is fokozott figyelmet kell fordítaniuk egy nemrégiben kapott központi leirat értelmében.

A mobiltelefon elrejtése a csomagban már nehézkesebb, de nem lehetetlen. A Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetbe érkezett már fogvatartottnak készülék gyárilag perforált konzervben, margarinban, Piros Arany-tubusban, kristálycukorban, mosóporban, cipőtalpban. Valódi ínycsokoknak ajánlott a telefonnal töltött csirke és kenyér is. Valószínű, hogy a bv. intézetek által már ismert és vizsgált rejtékhelyek mellett a kiapadhatatlan képzelőerővel rendelkező, feltaláló-sellemű kapcsolattartók már más módszereket is alkalmaznak.

A telefon intézeten belüli búvóhelyeinek egy része is ismert már a büntetés-végrehajtás előtt: a mosdó szifonja, a WC-tartály, a WC-csésze pereme alatti rész, a WC ajtaja (melybe oldalt üreget lehet vájni), a konnektor mögötti falrész ellenőrzésnek van kitéve.

A telefon börtönön belüli használata sajátos veszélyeket rejt magában. Akár az egyébként engedélyezett személlyel, akár tiltott személlyel történő, de semmiképpen sem ellenőrizhető, nem lehallgatható kapcsolattartás révén lehetőséget teremt a büntetőeljárás sikerének megghiúsítására, a büntetőügyekben való összebeszélésre. A titokban folytatott telefonbeszélgetés alkalmat nyújt a bv. intézeten belüli rendkívüli események esetleges előkészítésére, a bv. intézetről és dolgozóiról való fénykép- vagy videofelvétel készítésére, mely akár a fogvatartott, akár mások által visszaélésekre használható. A telefon továbbá eszköz lehet a börtönben felhalmozódott adósságok kinti behajtására is.

¹¹ Takács István Gábor előadása a „Droghasználók a börtönben. Problémafeltárás, kezelés és ártalomcsökkentés” című, a Magyar Addiktológiai Társaság 2008. november 20-án megrendezett konferenciáján. (Hozzáférhető a <http://drogriporter.hu/bortonkonf> weboldalon.)

A tiltott tárgyak és szerek bv. intézetekbe való bejuttatásának és használatának megakadályozása tehát számos okból fontos.

Ezek az eszközök komoly biztonsági kockázatot jelentenek a büntetés-végrehajtás számára, a rendkívüli események bekövetkezésének veszélye nagymértékben megnő akár a kábítószer- vagy gyógyszerhasználat révén kezelhetetlenné váló fogvatartott magatartása, akár a mobiltelefonon történő szervezkedés révén. Amint az a korábbiakban már ismertetett jogi szabályozásból is kitűnik, a magyar jogszabályok a bv. intézetekben nem engedélyezett tárgyak problémáját főként a bv. intézet és a fogvatartás biztonsága szempontjából közelítik meg. A szerek okozta fogvatartotti agresszivitás, illetve a tiltott tárgyak rejtékhelyeinek kimunkálása a bv. intézetnek anyagi kárt is okoz.

A fogvatartás biztonsága mellett a tiltott tárgyak a közérdeket is veszélyeztetik. A bűnüldözési érdek, a büntetőeljárások zökkenőmentes lefolytatása megköveteli, hogy az előzetes fogvatartásban lévőkhöz, a bűntársakhoz ne juthassanak el nemkívánatos információk, vagy hogy a börtönön belülről ne történhessen meg a tanúk befolyásolása pl. a távközlési eszközök segítségével.

A tiltott tárgyak és szerek veszélyt jelentenek mások személyes jogaira is. A kábítószer vagy gyógyszer hatása alatt álló fogvatartott nemcsak a saját egészségét, hanem zárkatársai és a bv. személyzet életét és testi épségét is veszélyezteti. A tiltott szerek megszerzése érdekében a fogvatartott akár el is adhatja magát, vagy a tartozásának kifizetését szabadon lévő családtagjaira is terhelheti, azoknak pedig adott esetben komoly anyagi problémát is jelenthet az adósság rendezése. A mobiltelefonnal készített képek alapján a bv. személyzet tagjai és családtagjai megkereshetők az intézeten kívül „rekedtek” által, illetőleg alkalmat adnak a bv. intézet helyiségeinek rögzítésére is, mely a rendkívüli események előkészítésénél nyújthat segítséget.

A tiltott szerhasználat komoly egészségügyi problémákat okozhat a fogvatartottaknak, akiknek az egészségi állapota amúgy is rosszabb az átlagnál. A fogvatartott fizikai állapotromlása pedig természetesen érinti a büntetés-végrehajtást is, hiszen a fogvatartottak kezelése jelentős költségvonzattal jár.

A tiltott tárgyak iránti igény a büntetés-végrehajtáson belül korrupciót is szül. A fogvatartottak mindenkor megpróbálják megkeresni a leggyengébb láncszemet a bv. dolgozók között, akinek lefizetésével számukra viszonylag egyszerűvé válik a tiltott dolgok megszerzése. És bár ritkán, valószínűleg mindig akadnak majd olyan „gyenge láncszemek”, akik bizonyos javakért hajlandóak lesznek a bv. intézet biztonságát, ezáltal saját magukat és kollégáikat is veszélybe sodorni.